

Utrudniony dostęp jest dyskryminacją

Społeczeństwo bez barier zapewnia ludziom możliwość uczestnictwa w życiu społecznym na jednakowych warunkach niezależnie od sprawności funkcjonowania organizmu. Chodzi tutaj na przykład o możliwość kształcenia się, pracy, podróżowania czy załatwiania różnych spraw.

Niejednokrotnie występują jednak różne przeszkody. Ustawa o przeciwdziałaniu dyskryminacji zawiera zakaz dyskryminacji mającej postać utrudnionego dostępu, co ma na celu przyczynienie się do tworzenia społeczeństwa bez barier.

Co mówi prawo?

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu dyskryminacji utrudniony dostęp oznacza, że osoba niepełnosprawna jest mniej korzystnie traktowana w danej placówce, na przykład w miejscu pracy, szkole czy sklepie, przez to, że placówka ta nie przeprowadziła uzasadnionych działań zapewniających tej osobie warunki, które są porównywalne do oferowanych osobom bez niepełnosprawności.

Upraszczając, można powiedzieć, że mniej korzystne traktowanie oznacza niesprawiedliwe traktowanie, pozbawienie możliwości lub postawienie kogoś w gorszym położeniu.

Przykłady działań niwelujących bariery

Przykładowo może to być zaoferowanie danej osobie środków pomocniczych, które są jej potrzebne do nauki lub pracy, likwidacja progów w wejściach do budynków i progów między pomieszczeniami albo przeczytanie menu w restauracji osobie, która tego potrzebuje.

Chodzi o to, aby osoba niepełnosprawna mogła korzystać z danej placówki, nawet jeśli nie może się to odbywać dokładnie w ten sam sposób, w który korzystają z niej inni.

Kogo dotyczą te przepisy?

Osoba niepełnosprawna ma prawo stawiać pewne wymagania, jeżeli chodzi o dostępność, między innymi w pracy, szkole, służbie zdrowia, a także w sklepach i restauracjach.

Osoba kierująca daną placówką, na przykład pracodawca, organ prowadzący szkołę lub właściciel sklepu, powinien podjąć uzasadnione działania, aby zapewnić osobie niepełnosprawnej dostęp do placówki.

Dziedziny, których dotyczy ustawa

Zakaz dyskryminacji mającej postać utrudnionego dostępu obowiązuje we wszystkich dziedzinach życia społecznego, które są obecnie objęte ustawą o przeciwdziałaniu dyskryminacji, oprócz wynajmu lub sprzedaży mieszkania. Dotyczy to, między innymi:

- rynku pracy
- edukacji
- służby zdrowia (również prywatnych placówek opieki zdrowotnej)
- opieki społecznej
- kontaktów obywateli z władzami (traktowanie)
- handlu towarami i usługami

Co to znaczy, że działania mają być uzasadnione?

Osoba kierująca daną placówką powinna podjąć uzasadnione działania gwarantujące dostępność. Czym zatem jest uzasadnione działanie? Nie ma ogólnej odpowiedzi na to pytanie, wszystko zależy od okoliczności występujących w indywidualnym przypadku.

Punktem wyjścia do takiej oceny są wymagania dostępności sformułowane w innych ustawach i przepisach. Może to na przykład być ustawa o bezpieczeństwie i higienie pracy, ustawa o szkolnictwie czy ustawa o projektowaniu i budowie obiektów. W przypadku braku takich wymagań chodzi jedynie o proste działania gwarantujące dostępność. Przykładowo może to być przełożenie niektórych towarów w sklepie na inną półkę lub zapewnienie asysty pasażerowi w środkach transportu publicznego.

Dokonując oceny, co należy uznać za działanie uzasadnione, trzeba wziąć pod uwagę praktyczne i finansowe warunki danej placówki. Należy również uwzględnić długość i zakres relacji między daną osobą a placówką. Można na przykład stawiać większe wymagania w przypadku zatrudnienia czy dłuższego kształcenia niż kiedy w grę wchodzi tylko sporadyczny kontakt.

Od minimum do maksimum

Przestrzeganie prawa i niełamanie zakazu dyskryminacji mającej postać utrudnionego dostępu stanowi minimum. Można powiedzieć, że jest to fundament. Aby osiągnąć maksimum – sprawić, aby dana placówka była w pełni dostępna dla osób niepełnosprawnych – potrzeba więcej. Praca na rzecz społeczeństwa bez barier to praca na rzecz integracji, zrównoważonego rozwoju i praw człowieka. Jednym ze sposobów jest takie zaprojektowanie placówki, aby od samego początku zapewnić dostęp jak największej liczbie osób.

Rzecznik ds. Przeciwdziałania
Dyskryminacji -
Diskrimineringsombudsmannen, DO
www.do.se
Box 4057, 169 04 Solna
Telefon: 08-120 20700
E-mail: do@do.se

Detta är en översättning till polska
av DO:s informationsblad "Bristande
tillgänglighet är diskriminering".